

full dominical

Església de Menorca

Número 2098 - Any XLI - 16 octubre 2022

“Oremos juntos para que la Iglesia, fiel al Evangelio y valiente en su anuncio, viva cada vez más la sinodalidad y sea un lugar de solidaridad, de fraternidad y de acogida.”

(Papa Francisco)

PUEBLO DE DIOS, PUEBLO EN MARCHA

Los que pertenecemos y “sentimos” con la Iglesia estamos, desde que el Papa Francisco lo propuso, inmersos en un proceso que nos encamina a buscar entre todos lo que el Espíritu Santo desea, y que, por decirlo de algún modo, se materializará en el próximo Sínodo de los obispos, que se celebrará en Roma en octubre del próximo año.

Vivimos en un proceso de sinodalidad, como expresión de comunión eclesial: “caminamos juntos” buscando alimentar y renovar nuestra fe a la luz y la consiguiente interpelación de la Palabra de Dios. Por ello, las comunidades eclesiales hemos participado en sesiones de reflexión y diálogo y hemos llegado a unas conclusiones que, además de reforzar la unidad, pretenden remover algunas estructuras caducas para

nuestro siglo XXI. Después se ha elaborado una síntesis a nivel nacional, que, con las síntesis de otros países, se redactará el documento que servirá de base para el trabajo posterior de los obispos.

Con este proceso se ha reforzado la eclesiología del Concilio Vaticano II, que en la constitución *Lumen Gentium*, nn 9-12 habla de la Iglesia como Pueblo de Dios. Es decir: todos los miembros de la Iglesia, cada cual, desde nuestra condición: laicos, ministros ordenados, religiosos y religiosas, somos un pueblo de hermanos, con la misma dignidad que a todos nos confiere el Bautismo, y con una misión idéntica, aunque diferente en atribuciones y formas: proclamar a Jesús como Señor y anunciar el Evangelio a todas las gentes.

Somos Pueblo de Dios. Y, en este Pueblo,

el sacerdocio no es exclusivo de unos cuantos que han recibido el sacramento del Orden, sino que todos los demás participamos del sacerdocio común de los fieles, que nos impulsa a la responsabilidad que tenemos como bautizados... El mundo nos necesita

a todos, caminando juntos, para proclamar la grandeza de Dios y anunciar su Mensaje de salvación.

También la *Lumen Gentium* nos da la especificidad –que supone, sin duda, la complementariedad- de cada uno de los estamentos de este Pueblo en marcha: ministerio jerárquico (capítulo III), vocación laical (capítulo IV), vida religiosa (capítulo VI).

¿Qué es lo distintivo? Para finalizar, resumo y recorto determinados párrafos de la LG:

El ministerio ordenado: apacentar al Pueblo de Dios y acrecentarlo; estar al servicio de los hermanos para que todos alcancemos, tendiendo libre y ordenadamente a un mismo fin, la salvación.

Los laicos: gestionar los asuntos temporales y ordenarlos según Dios; contribuir a la santificación del mundo y hacer testimonio a Cristo mediante el testimonio de la propia vida.

Religiosos y religiosas: hacer una total consagración de sí mismos a Dios, ordenarse a su servicio por un título nuevo y especial. Por la profesión de los consejos evangélicos, liberarse de impedimentos que aparten del fervor de la caridad y entregarse más íntimamente al servicio de Dios.

Gerard Villalonga Hellín

Administrador Diocesà de Menorca

la noticia

DOMUND 2022: “Sereu els meus testimonis”

Tots els cristians esteim cridats a participar activament en la missió. El proper diumenge 23 d'octubre celebrem el Domund, dia internacional en el qual l'Església prega especialment pels missioners i organitza una col·lecta per donar suport a la presència de l'Església en els territoris de missió.

Els missioners donen a conèixer la Bona Nova de Jesús a tot el món, i estan al costat de les persones que més sofreixen. El lema elegit enguany és: “Sereu els meus testimonis”, el qual ens recorda que aquest encàrrec de Jesús és per a tots nosaltres. Ser cristià és donar testimoniatge del Regne de Déu amb paraules i obres. Com expressa el Papa Francesc “L'Església de Crist

era, és i serà sempre “en sortida”, sempre ha d'anar més lluny, més enllà dels propis confins, per anunciar l'amor de Crist a tothom”.

Els missioners poden canviar la vida de moltes persones. Ajuda'ns a que puguin continuar desenvolupant la seva tasca a les missions. Tots els donatius són importants. Els 1.115 territoris de missió depenen de les ajudes del Domund. **Totes les col·lectes de les misses del proper cap de setmana (22 i 23 d'octubre)** aniran destinades al DOMUND. També podeu fer el vostre donatiu de forma on-line, d'una forma molt fàcil i segura, accedint a la pàgina web: <https://domund.es/> **Gràcies per la vostra generositat.**

Diumenge XXIX de Durant l'Any

Lectura del llibre de l'Èxode

17, 8-13

En aquells dies els amalequites anaren a Rafidim per atacar el poble d'Israel. Moisès digué a Josuè: "Recluta homes de guerra i demà de matí surt a combatre contra els amalequites. Jo estaré dret damunt el turó amb la vara de Déu a la mà." Josuè complí les ordres de Moisès i començà la batalla contra els amalequites. Moisès, Aharon i Hur pujaren damunt el turó. Mentre Moisès mantenia les mans alçades, guanyava Israel, però quan abaixava les mans per reposar, guanyaven els amalequites. A la fi les mans ja li pesaven massa per poder mantenir-les alçades. Llavors li acostaren una pedra, s'hi assegua, i Aharon i Hur, un a cada banda, li aguantaven les mans. Així pogué mantenir les mans immòbils fins a la posta del sol, i Josuè derrotà als amalequites i abaté els seus homes amb l'espasa.

Salm Responsorial 120

R: L'ajuda em vindrà del Senyor, que ha fet el cel i la terra.

Lectura de la segona carta de sant Pau a Timoteu

3, 14-4,2

Estimat, persevera en la doctrina que has après i has acceptat amb tota confiança, recordant qui són, els qui te l'han ensenyada; des de menut coneixes les Sagrades Escripures que tenen poder de donar-te la saviesa que duu a la salvació a través de la fe en Jesucrist. Tota l'Escriptura és inspirada per Déu i és útil per a ensenyar, convèncer, corregir i educar en el bé, perquè l'home de Déu sigui madur, sempre a punt per a tota obra bona. Davant Déu i Jesucrist, que ha de judicar els vius i els morts, i pensant en la seva manifestació i en el seu Regne, t'advertesc formalment que proclamis la paraula de l'Evangeli: insisteix en tot moment, tant si és oportú com si no ho és, mira de convèncer la gent, reprèn, anima'ls, esperant amb tota paciència, com un mestre que sap ensenyar.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç

18, 1-8

En aquell temps Jesús deia als deixebles aquesta paràbola, per ensenyar que hem de pregar sempre, sense perdre mai l'esperança: "A una ciutat hi havia un jutge que desconeixia tot temor de Déu i tota consideració als homes. A la mateixa ciutat hi havia una viuda que l'anava a veure sovint i li deia: "Feis-me justícia contra aquest home que pledeja contra mi." El jutge durant molts de dies no li feia cas, però a la fi pensà: "A mi no em diu res el temor de Déu ni la consideració als homes, però aquesta viuda és tan pesada que li hauré de fer justícia; si no anirà venint aquí fins que no podré aguantar més." I el Senyor digué: "Fixau-vos què diu aquest jutge sense entranyes. ¿I vosaltres creis que Déu, encara que esperi pacientment, no farà justícia als seus elegits que li reclamen de nit i de dia? Vos assegura que els farà justícia molt prest. Però quan el Fill de l'home vindrà, ¿creis que trobarà fe a la terra?"

Lectura del llibre del Èxode

17, 8-13

En aquellos días, Amalec vino y atacó a los israelitas en Refidín. Moisés dijo a Josué: «Escoge unos cuantos hombres, haz una salida y ataca a Amalec. Mañana yo estaré en pie en la cima del monte, con el bastón de Dios en la mano». Hizo Josué lo que le decía Moisés, y atacó a Amalec; entretanto, Moisés, Aarón y Jur subían a la cima del monte. Mientras Moisés tenía en alto la mano, vencía Israel; mientras las tenía bajadas, vencía Amalec. Y, como le pesaban los brazos, sus compañeros tomaron una piedra y se la pusieron debajo, para que se sentase; mientras Aarón y Jur le sostenían los brazos, uno a cada lado. Así resistieron en alto sus brazos hasta la puesta del sol. Josué derrotó a Amalec y a su pueblo, a filo de espada.

Salmo responsorial 120

R: Nuestro auxilio es el nombre del Señor, que hizo el cielo y la tierra.

Lectura de la segunda carta

del apóstol san Pablo a Timoteo 3, 14-4,2

Querido hermano: Permanece en lo que aprendiste y creíste, consciente de quiénes lo aprendiste y que desde niño conoces las Sagradas Escrituras: ellas pueden darte la sabiduría que conduce a la salvación por medio de la fe en Cristo Jesús. Toda Escritura es inspirada por Dios y además útil para enseñar, para argüir, para corregir, para educar en la justicia, a fin de que el hombre de Dios sea perfecto y esté equipado para toda obra buena. Te conjuro delante de Dios y de Cristo Jesús, que ha de juzgar a vivos y a muertos, por su manifestación y por su reino: proclama la palabra, insiste a tiempo y a destiempo, arguye, reprocha, exhorta, con toda magnanimidad y doctrina.

Lectura del santo Evangelio según san Lucas

18, 1-8

En aquel tiempo, Jesús, para explicar a sus discípulos cómo tenían que orar siempre sin desanimarse, les propuso esta parábola: «Había un juez en una ciudad que ni temía a Dios ni le importaban los hombres. En la misma ciudad había una viuda que solía ir a decirle: "Hazme justicia frente a mi adversario". Por algún tiempo se negó, pero después se dijo: "Aunque ni temo a Dios ni me importan los hombres, como esta viuda me está molestando, le voy hacer justicia, no sea que siga viniendo a cada momento a importunarme"». Y el Señor añadió: «Fijaos en lo que dice el juez injusto; pues Dios, ¿no hará justicia a sus elegidos que claman ante el día y noche?; ¿o les dará largas? Os digo que les hará justicia sin tardar. Pero, cuando venga el Hijo del hombre, ¿encontrará esta fe en la tierra?».

Fidelidad al evangelio y oración confiada

Jesús explica a sus discípulos la parábola del juez y la viuda para que entiendan cuán necesario es recurrir a la plegaria con perseverancia, sin caer en el desánimo si no se obtiene la respuesta deseada en un primer momento.

Los protagonistas son una viuda, que representa, especialmente en aquellos tiempos, a las personas más pobres y desprotegidas, y un juez sin escrúpulos que no teme a Dios ni a los hombres y actúa solo buscando su propio provecho. La viuda se presenta reiteradamente ante el juez pidiendo justicia. Su actitud ha de ser la nuestra ante las situaciones injustas que afectan a tantas personas que lanzan un grito desesperado. No nos tapemos los oídos ni sigamos nuestro camino, insensibles al sufrimiento humano. Si somos muchos los que nos hacemos eco de las injusticias del mundo e insistimos, el mundo se irá humanizando.

En esta parábola el juez acaba haciendo justicia a la viuda, pero solamente actúa así por su propia tranquilidad, para que no le importune más, no porque hubiera tomado conciencia de que su petición era justa. Este desenlace es aprovechado por Jesús para contraponer la figura del juez y la de Dios; si aquel juez, a quien no le preocupan los problemas de los demás, se decide a escuchar y atender a la viuda, no dudemos ni por un momento que Dios sí escucha misericordiosamente el clamor de los que le suplican con fe confiada y su respuesta no se hará esperar. Ahora bien, se trata de ponernos en manos de Dios y pedir lo que necesitamos, no lo que nosotros queremos. "Bien sabe vuestro Padre de qué tenéis necesidad antes de que se lo pidáis". (Mt6, 8)

"Cuando venga el Hijo del hombre, ¿Encontrará fe en la tierra? El reto que lanza Jesús a sus discípulos nos interpela a todos y debe concienciarnos de que es imprescindible que, no solo individualmente, sino como comunidad, permanezcamos fieles al Evangelio con la ayuda de la plegaria continuada para mantener, así, encendida la llama de nuestra fe.

Teresa Jansà

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

Salms de la 1ª Setmana

DI. 17. Sant Ignasi d'Antioquia, bisbe i màrtir (MO): Ef 2, 1-10 / Sal 99 / Lc 12, 13-21. (MLL): Ef 3, 2-12 / Sal Is 12 / Lc 12, 38-48.

Dt. 18, Sant Lluç, evangelista (F): 2Tm 4, 9-17b / Sal 144 / Lc 10, 1-9. **Dj. 20, Fèria:** Ef 3, 14-21 / Sal 32 / Lc 12, 49-53.

Dv. 21, Fèria: Ef 4, 1-16 / Sal 23 / Lc 12, 54-59.

Ds. 22, Fèria: Ef 4, 7-16 / Sal 121 / Lc 13, 1-9.

Dg. 23, XXX de Durant l'Any: Sir 35, 12-14, 16-18 / Sal 33 / 2Tm 4, 6-8. 16-18 / Lc 18, 9-14.

testimonis de fe

“Fe ad hoc”

Siempre tengo presente la imagen de estar en brazos de mi padre para rezar cada noche un Padre nuestro y un Ave María, antes de ir a dormir frente a una figura del Sagrado Corazón de Jesús.

Mi padre vino destinado a la farmacia militar de la isla del Rey. Como buen militar, era una persona muy estricta y con una gran convicción cristiana, siempre me inculcó “haz el bien y no mires a quien” y una vocación de servicio, por ello estudié medicina. Todos los días de precepto lo acompañaba a misa y muchos años lo acompañé la noche de fin de año a la misa en el monasterio de las Concepcionistas Franciscanas de Mahón, donde me llamaba la atención oír cantar el Salve Regina en latín al final de la ceremonia.

Tuve una educación cristiana en el colegio de los hermanos de la Salle de Mahón. Estudiando la carrera, tuve un compañero que siempre me decía, “Jordi, los hay que nacen con estrella y otros estrellados y, tú, sin duda, ¡naciste con estrella!” Siempre pienso en esta frase, porque realmente creo que Dios me ayuda.

Cuando volví a la isla como médico especialista, tuve una relación estrecha con el Capellán del Hospital Virgen de Monte Toro, el padre Vicente Macián, que, conocedor de mi vocación por tratar el dolor, aliviar el sufrimiento y mejorar la calidad de vida de mis pacientes, me ayudó a buscar el nombre en latín de SINE DOLORE, para la asociación contra el dolor.

Jordi Moya

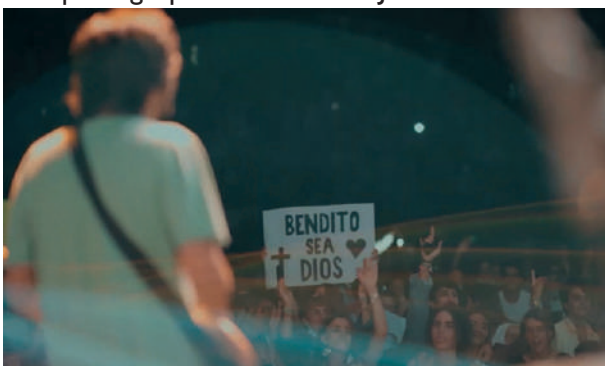
nous llenguatges per evangelitzar

Hakuna: el fenomen musical cristià del moment

Criden l'atenció de creients i no creients: acumulen milers de reproduccions a Youtube i Spotify i, també, tenen una gran presència i repercussió a Instagram i TikTok.

Ens referim a Hakuna, un grup de joves cristians que realitza diferents activitats relacionades amb la pregària, l'amor al proïsme i el voluntariat. Tal i com expliquen a la seva pàgina web (behakuna.com): “Ens expressem habitualment amb música: vivim allò que cantam i cantam allò que vivim. També amb música volem recordar al món la bellesa de la vida, i mostrar-los la bellesa de Crist.”

Aquest grup va néixer a la Jornada

Mundial de la Joventut celebrada el 2013 a Río de Janeiro, la primera presidida pel Papa Francesc, en la qual es va adreçar als joves amb aquests paraules: “¡Hagan lío!” Fent referència a un embolic “d'un cor cristià que busca la força per aconseguir grans canvis en benefici de la construcció del Regne de Déu.”

I així ho van fer: en el seus quasi 10 anys de trajectòria, Hakuna ha presentat cinc discs en els quals hi trobam cançons com “Sencillamente”, “Enciéndeme”, “Vértigo”, “¿Para quién soy yo?”, “Forofos”, “Descalzos”, “Un Segundo”, “Me sobrepasa”, “Huracán”, entre moltes altres que podeu escoltar de forma gratuïta a Youtube i Spotify. I el més important: el seu testimoni de valentia i d'amor a Déu ha inspirat i inspira dia a dia a moltes famílies i joves d'Espanya i d'arreu del món a viure la seva fe amb alegria i il·lusió.

Sonia Febrer Romero

l'entrevista a:

SEBASTIÀ ROTGER BARBER

Sebastià Rotger (Ferreries) és periodista i sociòleg. Autor de “La descristianització de Menorca” i “La indiferència religiosa dels ferrerriencs.”

Sebastià: A què es deu aquesta indiferència religiosa?

-L'etiologia d'aquesta indiferència és multicausal. És una conseqüència del fenomen de la secularització, entesa com el distanciament de l'home respecte de Déu, idiosincràtica de la modernitat i del triomf de la raó sobre la mirada teològica del món. El fenomen no és exclusivament menorquí ni ferrerrienc, però a ca nostra és més punyent i dolorós per què l'illa prové d'un passat religiós molt intens.

Aquesta indiferència o retrocés no només es dona a Ferreries, sinó arreu de Menorca. Estem davant una pèrdua de valors espirituals?

-No sé si espirituals, però sí sacramentals. La parròquia de Ferreries era tinguda com la ‘nineta dels ulls’ de l'Església diocesana a l'època del bisbe Pascual (1936-1969). Per què ara és un dels pobles més secularitzats? Les taxes de compliments presenten una certa regularitat en el conjunt de Menorca, però els percentatges de Ferreries són majors perquè també ho eren a l'època del nacional-catolicisme.

Anys enrere la fe era transmesa principalment per tradició familiar. Com transmetre-la avui en dia dins una societat cada vegada més laica?

-La família, l'escola i la societat eren els tres fonaments que asseguraven la transmissió de la fe. Ara la religió ha quedat closa a l'esfera privada. A la família, inclús en aquelles de pares cristians, s'ha abdicat d'aquesta obligació i a les escoles és una assignatura voluntària. A Menorca, dels 3.670 alumnes que el 2018 estudiaven ESO només el 39,8 per cent hi estaven matriculats. Amb aquestes dades la religió té un futur incert.

Ralles de la pèrdua d'influència de l'Església en la societat menorquina. Consideres que l'Església ha de cercar noves formes d'evangelitzar?

-Pateix una gran pèrdua d'identificació sacramental, però té un gran prestigi a nivell educatiu i d'acompanyament als més vulnerables. L'Església del futur serà de minories, potser més autèntica, més laical, però menys sacramental. Ha de trobar noves formes pastorals, un nou llenguatge de símbols i ritus que sedueixin els joves. La qüestió és: ¿per què molts dels nou nascuts no són batiats, perquè minven les comunions i confirmacions, per què els joves no es volen casar per l'Església?

Són els teus llibres per despertar consciències?

-Als sociòlegs no ens correspon el deixondiment de consciències, sinó estudiar la realitat d'una societat dinàmica en contínua transformació.

Toni Olives

Agenda

Consell Diocesà de Càritas Menorca

Dilluns 17 d'octubre, a les 17 h, a l'església de Santa Maria de Ferreries.

Recés dels preveres

Dimecres 19 d'octubre, a les 10.30 h, al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

Enviament dels professors de religió

Divendres 21 d'octubre tindrà lloc, a les 17 h, a la parròquia de la Mare de Déu del Roser (Es Castell) l'enviament de mestres i professors de Religió.

Rosario Simultáneo de Radio María

El sábado 22 de octubre a las 17 h rezo del Santo Rosario en diferentes puntos de España. En Menorca se realizará desde la parroquia de Sant Rafel (Ciudadella).

DOMUND 2022

El proper cap de setmana, 22 i 23 d'octubre, totes les col·lectes de les misses aniran destinades al DOMUND, per ajudar a la tasca dels missioners.

Festa de Sant Antoni Maria Claret

-Dissabte 22 d'octubre al capvespre jocs pels infants. Tot seguit, a les 19.30 h, Eucaristia. A continuació, inauguració de l'exposició de fotografies de Pau Gener Fernández, i xocolata i ensaimada per a tots.
-Diumenge 23 d'octubre a les 10 h celebració de l'Eucaristia. Tot seguit, actuació a la plaça de l'Empordà del grup folklòric Sant Isidre, amb xocolata i ensaimada per a tots.
-Dilluns 24 d'octubre, festa del titular, a les 20 h, Eucaristia presidida per l'Administrador diocesà Mn. Gerard Villalonga.

Notícies nostres

La festa de Sant Miquel a Ciudadella

La comunitat del Centre Catequístic Sant Miquel de Ciudadella va viure amb molta alegria els actes festius en honor al seu titular. El dijous 29 de setembre, festivitat de Sant Miquel, en la celebració, el consiliari va tenir un record especial per les persones que ens han deixat.

El divendres 30 de setembre es va celebrar una pregària comunitària contemplativa, on el silenci va convidar a reflexionar sobre la Carta als Cristians de Corintis. Després, va tenir lloc la inauguració del Local Social, lloc de germanor i trobada de la comunitat. El dissabte 1 d'octubre, es van fer uns jocs per als fillets dels clubs d'esplai i catequesi. Més tard, es va gaudir d'un concert d'en Bep Marquès al mateix carrer de Sant Miquel.

El diumenge 2 d'octubre, la celebració de l'Eucaristia va ser presidida per l'Administrador diocesà, Mn. Gerard

Centre Catequístic Sant Miquel

Villalonga, qui va encoratjar a la comunitat de Sant Miquel a dur a terme el pla de Déu en aquest centre catequístic. A continuació, tots els assistents van compartir un berenar de germanor.

Festa Sant Francesc d'Assís a Maó i Ciudadella

Fidels a la cita anual, les parròquies de Sant Francesc d'Assís de Maó i de Ciudadella van celebrar el 4 d'octubre, la seva festa titular. A Maó, l'Eucaristia va ser presidida per Mn. Llorenç Sales. La celebració va ser molt participada amb el cant, les monicions, ofrenes i pregàries de tot el poble fidel. A Ciudadella, la festa va començar al club parroquial amb la projecció d'una pel·lícula

Martí Pons Juaneda

Bisbat de Menorca

sobre la vida del Sant. Tot seguit, es va celebrar l'Eucaristia presidida per Mn. Gerard Villalonga, amb una nombrosa participació de tots els grups parroquials. Es va aprofitar l'ocasió per acomiadar a la directora de la coral parroquial, Elizabeth Montenegro, que es trasllada a viure fora de Menorca. A les dues celebracions es van destacar les virtuts de Sant Francesc: saviesa, pobresa, humilitat i caritat, tot convidant als fidels a seguir el seu exemple per mostrar a tots l'amor que Déu ens té. Al final de les misses, els fidels van compartir una estona de germanor i una bereneta.

Una Església amb actitud sinodal

Divendres 7 d'octubre el Seminari Diocesà (Ciudadella) va acollir una xerrada sobre "l'Església i la sinodalitat", a càrrec del germà marista i professor Lluís Agustí.

El ponent va començar manifestant que la sinodalitat ("caminar junts") implica un canvi en el funcionament i la participació dins l'Església. En aquest context del Sínode del Bisbes (2021-2023), va destacar que el marc eclesial de la sinodalitat ve de molt lluny: tant Jesús amb els deixebles com les primeres comunitats cristianes són tot un exemple de comunió, participació i missió.

Aquest camí sinodal s'ha d'alimentar constantment amb l'Eucaristia, la qual és el centre de la vida cristiana. En aquest sentit, és fonamental deixar-se guiar per l'Esperit, i fomentar la cultura del diàleg, l'escolta recíproca i el discerniment espiritual en els diferents àmbits de l'Església (parròquies, secretariats, moviments, etc.).

A més, Agustí va recordar que dins l'Església tots els batejats estem interconnectats i formam part del Poble de Déu; i va advertir la necessitat de fer un canvi de mentalitat, evitant estructures molt piramidals dins les parròquies, i sentint-nos tots, des de les nostres vocacions, implicats en la construcció de l'Església, que és el cos de Crist.

Bisbat de Menorca